

Warszawa, dnia 2 kwietnia 2008 r.

Badania nad poziomem i strukturą
zmodyfikowanego minimum socjalnego
w 2007 r.

Wprowadzenie

Minimum socjalne to wskaźnik mierzący zaspakajanie potrzeb bytowych i konsumpcyjnych gospodarstw domowych na ogólnie niskim poziomie. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb według tego standardu powinien zapewniać takie warunki, aby na każdym etapie biologicznego rozwoju człowieka umożliwić reprodukcję jego sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych (Deniszczuk 1977).

W latach 2005 – 2007 prowadzono badania nad modyfikacją składu koszyków minimum socjalnego (oraz minimum egzystencji), dostosowując te kategorie do aktualnych warunków rynkowych, zachowań społecznych oraz wskazań nauki. Rezultaty tych prac opublikowano w czerwcu br. (por. Deniszczuk, Kurowski, Styrc 2007). Podobne prace realizowano ostatnio 9 lat temu (por. Deniszczuk, Sajkiewicz 1997).

Od czasu zamknięcia ich zrealizowania zaistniała możliwość publikacji wartości **zmodyfikowanego minimum socjalnego**, także w ujęciu danych średniorocznych. Pamiętać należy, że w związku z modyfikacją, wartości koszyków minimum socjalnego (za lata 1994 – 2005) nie są w pełni porównywalne z danymi o poziomie zmodyfikowanego minimum za następne okresy. W niniejszej informacji zostaną przedstawione szacunki zmodyfikowanego minimum socjalnego w oparciu o **dane średnioroczne z 2007 r.**

Wartość zmodyfikowanego minimum socjalnego

Prezentowane wyniki obliczeń otrzymano na podstawie notowań wybranych cen dóbr i usług konsumpcyjnych, udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny. Przeliczeń wartości zmodyfikowanego koszyka minimum socjalnego dokonano na podstawie aktualnego modelu (Deniszczuk, Kurowski, Styrc 2007). Poziom **zmodyfikowanego minimum socjalnego** dla 2007 r. na podstawie danych średniorocznych zawiera poniższa Tabela 1.

Tabela 1. Zmodyfikowane minimum socjalne – grudzień 2007 r., w zł.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	212,2	424,3	598,7	646,7	821,1	1 043,5	206,4	412,8
Mieszkanie	282,8	398,8	539,8	539,8	683,4	827,6	282,8	398,8
Edukacja	11,2	22,4	113,6	100,7	191,9	281,4	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	90,0	104,1	126,8	132,8	155,5	184,1	74,7	94,2
Odzież i obuwie	34,9	69,9	104,8	104,1	139,0	173,3	27,5	54,9
Ochrona zdrowia	33,2	63,5	79,8	81,1	97,4	115,1	64,1	125,4
Higiena osobista	20,6	39,5	46,8	57,4	65,4	83,3	16,7	31,7
Transport i łączność	75,1	142,1	295,2	310,2	310,2	325,3	89,1	135,6
Pozostałe wydatki	60,8	88,5	114,3	118,4	123,2	121,3	60,9	87,7
Razem	820,6	1 353,2	2 019,9	2 091,2	2 587,1	3 155,0	822,2	1 341,0
- na 1 osobę	820,6	676,6	673,3	697,1	646,8	631,0	822,2	670,5

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Uwaga: Symbole użyte w tablicy oznaczają odpowiednio: M – mężczyzna w wieku 25–60 lat, K – kobieta w wieku 25–60 lat, M+K/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4–6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13–15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat

W przypadku małżeństwa mającego na utrzymaniu dwoje dzieci (dominującego modelu rodziny w Polsce) wartość zmodyfikowanego minimum socjalnego oszacowano na poziomie **2 587,10 zł** (czyli 646,80 zł na osobę). Dla najliczniejszej rodziny ujętej w badaniach (małżeństwo z trójką dzieci) wartość koszyka wyniosła nominalnie więcej (**3 155 zł**), choć w przeliczeniu na jedną osobę, zgodnie z efektem skali, wartość ta wynosiła najmniej (631 zł).

Od 2006 r. zaczęto obliczać wartość zmodyfikowanych koszyków minimum socjalnego. W 2007 r. dynamika zmodyfikowanego minimum socjalnego dla rodziny z dwójką dzieci wyniosła 3 punkty procentowe (w porównaniu z dynamiką inflacji – 2,5 procent).

Na wzroście łącznej wartości koszyka zaważyła wysoka dynamika dla artykułów żywnościowych. Zwyżka koszyka żywnościowego była szybsza niż indeksy CPI dla artykułów żywnościowych – dla gospodarstwa z dwójką dzieci koszyk żywnościowy wzrósł o 4,7 punktów procentowych (wskaźnik CPI o 3,8 punktu). W zakresie potrzeb mieszkaniowych szacowane potrzeby w zmodyfikowanym koszyku rosły nieco wolniej niż wskazują na to dane o inflacji.

Struktura zmodyfikowanego minimum socjalnego

Uaktualniona wartość koszyka minimum socjalnego przyniosła nowy, zmieniony obraz jego struktury (Tabela 2).

Tabela 2. Struktura zmodyfikowanego minimum socjalnego (2007 r., średniorocznie), w %.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	25,9	31,4	29,6	30,9	31,7	33,1	25,1	30,8
Mieszkanie	34,5	29,5	26,7	25,8	26,4	26,2	34,4	29,7
Edukacja	1,4	1,7	5,6	4,8	7,4	8,9	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	11,0	7,7	6,3	6,4	6,0	5,8	9,1	7,0
Odzież i obuwie	4,3	5,2	5,2	5,0	5,4	5,5	3,3	4,1
Ochrona zdrowia	4,0	4,7	4,0	3,9	3,8	3,6	7,8	9,3
Higiena osobista	2,5	2,9	2,3	2,7	2,5	2,6	2,0	2,4
Transport i łączność	9,1	10,5	14,6	14,8	12,0	10,3	10,8	10,1
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Literatura

Deniszczuk L., Kurowski P., Styrc M. (2007), *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*, (w opracowaniu) IPiSS, Warszawa.

Deniszczuk L., Sajakiewicz B. (1997), *Kategoria minimum socjalnego*, w: Golinowska (1997).

Deniszczuk, L. (1977), *Wzorzec konsumpcji społecznie niezbędnej*, Studia i Materiały IPiSS, Zeszyt Nr 10, Warszawa.

Golinowska S. (1997), *Polska bieda II. Kryteria – Ocena – Przeciwdziałanie*, IPiSS, Warszawa.